

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ ШКОЛЯРІВ 9 РОКІВ ОЦІНЮВАТИ ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ РУХІВ

Мірошниченко В.І., Мамєдов Е.

Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди

Постановка проблеми. Сучасна педагогічна наука розглядає процес навчання, як цілеспрямовану взаємодію педагога та дитини. Освіта, виховання та розвиток особистості — основні функції навчання, які знаходяться у тісному взаємозв'язку. У процесі різноманітних форм фізичного виховання діти отримують знання, в них формуються рухові вміння та навички, розвиваються фізичні якості, виховуються позитивні моральні та вольові риси.

Низка досліджень [1-3] свідчить про те, що формування рухових вмінь та навичок залежить від розвитку вмінь керувати основними параметрами рухів. Підвищення якості навчання рухам молодших школярів розглядається як першочергове завдання. Від його вирішення надалі значною мірою буде залежати розвиток якісних сторін рухової діяльності.

Зв'язок з науковими темами та програмами. Робота виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри ТМФВ та ОіЛФК Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди.

Завдання дослідження — вивчити вікові та статеві особливості формування вмінь школярів 9 років керувати просторовими, часовими та силовими параметрами рухів.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури; педагогічні спостереження, бесіди; лабораторний експеримент; педагогічні контрольні іспити (тести); методи математичної статистики.

В лабораторному експерименті прийняло участь 33 хлопчики та 32 дівчинки.

Контроль за вирішенням поставлених завдань здійснювався за допомогою спеціальних вправ (С.А. Дешле, 1983). Їх вибір був обумовлений доступністю виконання, можливістю реєстрації просторових, часових та силових характеристик руху, а також можливістю отримання учнями термінової інформації про ведучий параметр вправи, що виконується.

Результати дослідження. На основі аналізу науково-методичної літератури встановлено, що однією із умов ефективного навчання вправам є високий рівень показників керування рухами. Наголошується, що спрямована робота по розвитку вмінь точно оцінювати і відтворювати рухи по заданим параметрам позитивно впливає на формування рухових вмінь та навичок: полегшує засвоєння рухів, прискорює цей процес і покращує його якість, сприяє варіативності навички.

При формуванні вміння керувати просторовими характеристиками рухів у хлопчиків відмічається вірогідне покращення результатів ($P < 0,01$), а динаміка оцінки залежить від впливу попередніх занять на 34,36%. У дівчаток динаміка показників не істотна ($P > 0,05$), а ступінь впливу попередніх занять на зміну показників оцінки складає 6,99%.

Динаміка показників вмінь керувати рухами за часом як у хлопчиків, так і у дівчаток була не значна ($P > 0,05$), а міра впливу занять на досліджувані показники складала відповідно 9,81% та 6,20%.

При формуванні вміння керувати силовими характеристиками рухів у хлопчиків в процесі експерименту зміна результату не суттєва ($P > 0,05$), а міра впливу попередніх занять на показники керування досліджуваного параметру складає 9,90%. У дівчаток відбулось вірогідне покращення результату ($P < 0,001$), а ступінь впливу попередніх занять складала 43,24%.

Різниця в показниках вмінь керувати рухами в просторі, часі та за м'язовими зусиллями між хлопчиками та дівчатками у всіх вікових групах в кожному досліді статистично не вірогідна ($P > 0,05$).

Таким чином, отримані результати досліджень свідчать про те, що у школярів 9-річного віку під час проведення експерименту відмічалось чергування вдалих та невдалих спроб виконання модельних вправ як в одному, так і в серії занять. Це вказує на те, що процес становлення рухової навички відбувається хвилеподібно, а загальні закономірності формування рухових навичок у дітей і дорослих не мають істотних відмінностей. Це узгоджується з даними А.М.Шлемина (1968) про те, що процес навчання вмінням керувати основними параметрами рухів підлягає загальній закономірності, згідно якої формуються рухові навички

Отримані результати дослідження вказують на можливість та необхідність навчання дітей 9 років вмінням керувати основними характеристиками рухів.

Список літератури

1. Бишаева А.А. Совершенствование движений в процессе физического воспитания с учетом возрастных возможностей двигательных функций /исследование на детях 5—10 лет/: Автореф. дис... канд. пед. наук. — М., 1976. — 20 с.
2. Худолей О.Н. Влияние показателей управления движениями и сенсомоторики на обучение упражнениям гимнастов 8—10—летнего возраста / Физическое воспитание детей и молодежи. — Киев, Здоров'я, 1984. — вып. 10. — С. 15—17
3. Шлемин А.М. Формирование у детей двигательной функции // Физическая культура в школе. — 1983. — № 1. — С. 13—14